

Pořadové číslo: 3/2013

Vydáno dne: 23. prosince 2013

Výkladové stanovisko Energetického regulačního úřadu

vydané za účelem upřesnění definice užitečného tepla z obnovitelných zdrojů a vymezení přípustných způsobů uplatnění užitečného tepla z obnovitelných zdrojů energie

Právní předpis:

Vyhláška Energetického regulačního úřadu č. 347/2012 Sb., ze dne 12. října 2012, kterou se stanoví technicko-ekonomické parametry obnovitelných zdrojů pro výrobu elektřiny a doba životnosti výroben elektřiny z podporovaných zdrojů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen vyhláška č. 347/2012 Sb.).

Ustanovení právního předpisu:

§ 2 písm. e) vyhlášky č. 347/2012 Sb.

Související ustanovení právních předpisů:

§ 17 odst. 6 písm. d) zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon č. 458/2000 Sb.),

§ 2 písm. h) zákona č. 165/2012 Sb., o podporovaných zdrojích energie a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon č. 165/2012 Sb.),

§ 2 odst. 5 písm. b) vyhlášky č. 453/2012 Sb., o elektřině z vysokoúčinné kombinované výroby elektřiny a tepla a o elektřině z druhotných zdrojů (dále jen vyhláška č. 453/2012 Sb.),

bod č. 1.8.3. a bod č. 3 cenového rozhodnutí Energetického regulačního úřadu č. 4/2012 ze dne 26. listopadu 2012, kterým se stanovuje podpora pro podporované zdroje energie (dále jen cenové rozhodnutí).

Další právní předpisy:

zákon č. 505/1990 Sb., o metrologii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon č. 505/1990 Sb.),

vyhláška č. 78/2013 Sb., o energetické náročnosti budov (dále jen vyhláška č. 78/2013 Sb.),

vyhláška č. 194/2007 Sb., kterou se stanoví pravidla pro vytápění a dodávku teplé vody, měrné ukazatele spotřeby tepelné energie pro vytápění a pro přípravu teplé vody a požadavky na vybavení vnitřních tepelných zařízení budov přístroji regulujícími dodávku tepelné energie konečným spotřebitelům, ve znění pozdějších předpisů (dále jen vyhláška č. 194/2007 Sb.).

1. Účel výkladového stanoviska

(1.1) Energetický regulační úřad jako správní orgán s působností výkonu regulace v energetických odvětvích a výkonu dozoru nad dodržováním povinností stanovených zákonem č. 458/2000 Sb. vydává podle ustanovení § 17e odst. 1 písm. d) zákona č. 458/2000 Sb. výkladové stanovisko k ustanovení § 2 písm. e) vyhlášky č. 347/2012 Sb.

(1.2) Vyhláška č. 347/2012 Sb. v § 2 písm. e) definuje užitečné teplo z obnovitelných zdrojů (dále jen užitečné teplo) následujícím způsobem: *„užitečným teplem z obnovitelných zdrojů je teplo vyrobené v procesu kombinované výroby elektřiny a tepla, sloužící pro dodávky do soustavy zásobování tepelnou energií nebo k dalšímu využití pro technologické účely mimo vlastní technologickou spotřebu tepla výrobní elektřiny z obnovitelných zdrojů nebo využití k další přeměně na elektrickou energii nebo mechanickou energii.“*

(1.3) Energetický regulační úřad v posledních měsících zaznamenal nejednoznačný přístup při interpretaci pojmu užitečné teplo. Ze strany výrobců došlo v několika případech ke snaze uplatňovat teplo způsobem postrádajícím ekonomicky odůvodnitelnou poptávku po teple podle bodu (2.1) tohoto stanoviska, která je jedním z rozhodujících faktorů pro uplatňování tepla jako užitečného tepla. Snahy o využití tepla bez ekonomicky odůvodnitelné poptávky slouží pouze pro účelové splnění podmínky bodu č. 1.8.3. cenového rozhodnutí, popřípadě k získání vyšší podpory na elektřinu z kombinované výroby elektřiny a tepla, která je dle postupu stanovení množství elektřiny z kombinované výroby elektřiny a tepla ve vyhlášce č. 453/2012 Sb. spojena právě s vyšší skutečně uplatněného užitečného tepla.

(1.4) Účelem výkladového stanoviska je vymezení způsobů využití tepla, které jsou z pohledu Energetického regulačního úřadu považovány za uplatnění užitečného tepla dle definice uvedené v ustanovení § 2 písm. e) vyhlášky č. 347/2012 Sb.

(1.5) Energetický regulační úřad výkladovým stanoviskem informuje o přístupu, který bude zohledňovat ve své rozhodovací činnosti podle ustanovení § 17 odst. 7 písm. d) zákona č. 458/2000 Sb., bude-li se předmět sporu týkat aplikace ustanovení bodu č. 1.8.3. a ustanovení bodu č. 3 cenového rozhodnutí.

2. Přípustné způsoby využívání tepla pocházejícího z kombinované výroby elektřiny a tepla z podporovaných zdrojů energie, které je považováno za užitečné teplo

(2.1) Obecným předpokladem pro uznání tepla za užitečné teplo je jeho smysluplné využití v podmínkách České republiky, které je charakterizováno především ekonomicky odůvodnitelnou poptávkou po teple a chlazení. Ekonomicky odůvodnitelnou poptávkou je v souladu s Evropskou směrnicí 2004/8/ES a směrnicí 2012/27/EU myšlena poptávka, která nepřekračuje potřeby tepla nebo chlazení a která by byla za tržních podmínek jinak uspokojována jinými procesy výroby energie než kombinovanou výrobou elektřiny a tepla. Množství uplatněného užitečného tepla nesmí překročit požadavky na potřebu tepla nebo chlazení, která je v České republice pro daný druh potřeby tepla nebo chlazení obvyklá, případně normativně, či jinak stanovená.

(2.2) Dalším obecným předpokladem pro uznání tepla za užitečné teplo je skutečnost, že se nejedná o technologickou vlastní spotřebu tepla z obnovitelných zdrojů, která je definována v ustanovení § 2 písm. d) vyhlášky č. 347/2012 Sb. jako: *„spotřeba tepla ve výrobním zařízení i v pomocných provozech, které s výrobou elektřiny přímo souvisejí, včetně výroby, přeměn nebo úprav paliva a ztrát v rozvodech tepla výrobní elektřiny.“*

(2.3) Za užitečné teplo může být považována dodávka tepla jinému subjektu pouze v případě, že výrobce tepla je schopen nezpochybnitelně a prokazatelně doložit, že jím dodané teplo je subjektem odebírajícím teplo spotřebováno ve smyslu tohoto výkladového stanoviska. Odpovědnost za prokázání množství užitečného tepla nese vždy výrobce tepla, který toto teplo vykazuje a nárokuje podporu elektřiny podle zákona č. 165/2012 Sb., přičemž má možnost (například smluvně) přenést povinnost postupovat v souladu s tímto výkladovým stanoviskem na následujícího odběratele tepla.

(2.4) Z důvodů uvedených v bodě (1.3) Energetický regulační úřad dále specifikuje vybrané přípustné způsoby uplatnění užitečného tepla. Za užitečné teplo se považuje zejména teplo uplatněné za účelem:

a) Vytápění budov a příprava teplé vody (TV)

Užitečným teplem se rozumí dodávka tepla konečnému spotřebiteli nebo odběrateli tepelné energie použitá pro vytápění budov nebo k přípravě teplé vody (TV), kde spotřeba tepla nepřekračuje z hlediska celoročního tepelného komfortu potřebu tepla, která by byla za tržních podmínek uspokojena nákupem tepla z jiného zdroje.

Měrné ukazatele pro množství tepla potřebného pro vytápění budov a pro přípravu teplé vody jsou uvedeny ve vyhlášce č. 78/2013 Sb. a vyhlášce č. 194/2007 Sb.

b) Dodávka tepla do soustavy zásobování tepelnou energií

Za užitečné teplo lze považovat dodávku tepla do soustavy zásobování tepelnou energií při dodržení podmínek pro držitele licence na výrobu tepelné energie a případně licence na rozvod tepelné energie dle ustanovení zákona č. 458/2000 Sb. Za užitečné teplo lze považovat teplo, které je stanovené měřením v místě dodávky do soustavy zásobování teplem.

Umístění měřícího zařízení vychází z ustanovení § 78 zákona č. 458/2000 Sb. a zákona č. 505/1990 Sb.

c) Sušení

Sušením se rozumí proces, jehož cílem je vyšší ekonomické zhodnocení vstupních produktů nebo materiálů. Dodané teplo slouží ke snížení obsahu vody v sušeném produktu nebo materiálu a k tomuto procesu dochází v prostorách k tomu určených a příslušnými orgány schválených. Za užitečné teplo je považováno zejména teplo, které je využito při těchto procesech:

- I. Sušení dřeva v surovém stavu pro následné materiálové využití - sušením dřeva v surovém stavu pro materiálové využití se rozumí úprava dřeva snížením jeho vlhkosti, jejíž hodnota vyhovuje obvyklým standardům pro jeho další využití (například v nábytkářském průmyslu nebo stavebnictví).
- II. Sušení agrárních komodit - sušení obilovin, olejnin, trav, léčivých rostlin, koření, sena atd., které je prováděno především za účelem zvýšení jejich ekonomického zhodnocení a dále za účelem zlepšení skladovatelnosti těchto zemědělských produktů, kdy je potřeba docílit požadovaného obsahu vody v produktu.
- III. Sušení dřeva použitého pro výrobu paliva – sušení dřeva ze surového stavu do stavu s nižším obsahem vody a vyšší výhřevností, avšak pouze v případě, že takto upravené dřevo není prokazatelně dále používáno jako palivo k výrobě elektřiny,

tepla nebo elektřiny a tepla, na které je nárokována podpora elektřiny nebo provozní podpora tepla dle ustanovení zákona č. 165/2012 Sb.

Množství tepla účelně využitého pro sušení je dáno hranicí obvyklého množství vody, které je nutné z daného materiálu sušením odstranit, a mezní účinností sušení. Účinnost sušení je vyjádřena množstvím tepla potřebného pro odpaření 1 tuny odpařené vody.

d) Vytápění objektů pro chov hospodářských zvířat

Za užitečné teplo je považováno teplo dodané pro vytápění objektů sloužících k chovu vybraných druhů hospodářských zvířat, které z hlediska tepelného komfortu chovaných zvířat vytápění objektů vyžadují. K vytápění objektů pro chov hospodářských zvířat dochází v prostorách k tomu určených a příslušnými orgány schválených. Maximální množství dodaného tepla, které může být považováno za užitečné teplo, je závislé na počtu a hmotnosti chovaných zvířat a obvyklé potřebě tepla v různých stádiích životního cyklu chovaných zvířat.

e) Dodávka tepla pro akvakultury

Za užitečné teplo je považováno teplo dodané k zajištění tepelných podmínek pro intenzivní chov vodní fauny nebo flory v zařízeních k tomu určených a příslušnými úřady schválených. Intenzivním chovem vodní fauny nebo flory, neboli akvakulturou, se rozumí obhospodařování vodních ploch s cílem dosažení dlouhodobě stálých výnosů vodní fauny a flory (např. ryb, humrů, raků, krabů, krevet, mušlí, řas a jiných vodních organismů) za předpokladu, že produkce těchto intenzivních chovů je určena především k následnému prodeji.

f) Pěstování rostlin ve sklenících

Za užitečné teplo je považováno teplo sloužící pro podnikatelskou činnost spojenou s pěstováním a šlechtěním rostlin v prostorách k tomu určených a příslušnými orgány schválených. V tomto případě se za ekonomicky odůvodnitelnou poptávku po teple rozumí spotřeba tepla pro zajištění vhodných podmínek pro pěstování těchto rostlin, jejichž produkce je určena především k následnému prodeji.

g) Hygienizace/pasterizace složek substrátu vstupujícího do fermentoru

Za užitečné teplo je považováno teplo použité pro hygienizaci/pasterizaci pouze těch složek substrátu vstupujících do fermentoru, u kterých to je vyžadováno platnými právními předpisy.

h) Chlazení

Za užitečné teplo je považována tepelná energie dodaná pro výrobu chladu, pokud je chlad následně využíván pro klimatizování budov, chlazení prostor pro skladování potravin, chlazení potravin, chlazení stájových objektů pro chov vybraných hospodářských zvířat.

(2.5) Za užitečné teplo se nepovažuje zejména dodávka tepla:

- a) pro ohřev substrátu ve fermentoru bioplynové stanice,
- b) pro sušení fermentačního zbytku (digestátu) za účelem výroby organických hnojiv,
- c) pro sušení fermentačního zbytku (digestátu) za účelem výroby paliv,
- d) pro hygienizaci/pasterizaci složek substrátu vstupujícího do fermentoru v případě, že tyto úpravy nejsou vyžadovány platnými právními předpisy,
- e) pro dodatečnou výrobu elektřiny (např. využití ORC jednotky, tepelně hladinový generátor atd.),
- f) z výroben elektřiny, u kterých jsou pro krytí tepelných potřeb využívány neobnovitelné zdroje (např. fosilní paliva).

(2.6) Výrobce je povinen vždy prokázat, že užitečné teplo splňuje obecné předpoklady uvedené v bodech (2.1), (2.2) a (2.3) a vždy nese odpovědnost za stanovení jeho množství. U stávajících spotřeb tepla lze pro prokázání ekonomicky odůvodnitelné poptávky využít doklady o spotřebě tepla v posledních letech. Ke stanovení množství užitečného tepla lze využít metody přímé (vytápění budov) nebo nepřímé (sušení). Přímá metoda spočívá ve využití měřidel v souladu s příslušnými ustanoveními zákona č. 505/1990 Sb. (měřidlo – kalorimetr). Nepřímá metoda stanovení vychází z fyzikálních veličin, jejichž prostřednictvím lze množství užitečného tepla určit. Tyto fyzikální veličiny musí být věrohodně zjištěné a doložené (vstupní a výstupní hodnoty objemů, hmotností a vlhkostí materiálů a produktů). Jako hodnověrné podklady pro určení množství užitečného tepla nepřímou metodou mohou být použity rovněž účetní doklady (dodací listy, objednávky, vydané a přijaté faktury, příjmové a výdajové doklady).

Je-li výrobce elektřiny držitelem licence na výrobu elektřiny a současně držitelem licence na výrobu tepelné energie, případně i držitelem licence na rozvod tepelné energie, vztahují se na něho povinnosti vyplývající ze zákona č. 458/2000 Sb. a zákona č. 505/1990 Sb.

(2.7) Způsoby využití tepla, které nezbytně splňují obecné předpoklady pro uznání tepla za užitečné teplo uvedené v bodech (2.1), (2.2) a (2.3) a které nejsou vyjmenovány v bodě (2.4), bude Energetický regulační úřad posuzovat individuálně.

(2.8) V případě výroben elektřiny z obnovitelných zdrojů, jejichž projekty na využití tepla byly uvedeny do provozu před vydáním tohoto výkladového stanoviska, bude Energetický regulační úřad postupovat individuálně, přičemž se vždy předpokládá splnění obecných předpokladů uvedených v bodech (2.1), (2.2) a (2.3) tohoto výkladového stanoviska a splnění všech souvisejících právních předpisů.

3. Závěr

(3.1) Energetický regulační úřad doporučuje povinným subjektům postupovat v souladu s tímto výkladovým stanoviskem.

(3.2) Energetický regulační úřad postupuje podle tohoto výkladového stanoviska ode dne jeho vyhlášení.